

Cataloguen prop de 4.000 gravats medievals en un indret rocós de la Vall d'Àssua

Soldats, músics, escenes de cacera, animals i inscripcions han permès l'aproximació cronològica

Detall d'un cavaller pujat dalt d'un cavall en un dels gravats localitzats | ACN

El Grup d'Arqueologia d'Alta Muntanya de la UAB-CESIC ha documentat, en un indret de 101,03 hectàrees de la Vall d'Àssua, al terme municipal de Sort, fins a 3.940 gravats localitzats en 372 roques. La documentació va començar l'any 2019 per encàrrec del Departament de Cultura i ha finalitzat aquest any. Es tracta de gravats de l'edat mitjana (segles XIV-XV) i, a molt estirar, inicis d'Època Moderna.

[noindex]

Entre els elements que permeten l'aproximació cronològica destaquen col·leccions d'armes militars, vestits, elements singulars com ballestes o cornamuses i inscripcions. Una de signada per Pere Arnau i amb data 1319 és la més concreta que s'ha trobat. La gran quantitat i qualitat de gravats concentrats en un mateix indret converteixen aquest espai en un lloc únic al Pirineu.

[index1]

Els gravats es localitzen en cotes d'entre 1.230 metres d'altitud i els 2.060 metres i es distribueixen per un terreny de 3,3 quilòmetres de longitud. Es tracta d'una zona de difícil trànsit amb orografia complicada que des del punt de vista arqueològic planteja diferents reptes. Ermengol Gassiot, arqueòleg de Grup d'Arqueologia de l'Alta Muntanya, ha explicat que acostumats a prospectar i fer recerca a l'alta muntanya en unes altres circumstàncies haurien deixat aquest

espai com "improductiu", des del punt de vista patrimonial.

Però va ser un grup de veïns de la Vall d'Àssua que l'any 2018 van alertar als arqueòlegs de la presència "d'una gran quantitat de gravats" a la zona. Tots ells es localitzen a l'aire lliure i són motius gravats a la roca mare, en superfícies llises, majoritàriament, orientades cap al sud.

L'arqueòleg Oscar Augé ha parlat d'un corpus de gravats "d'una excepcionalitat molt alta" i ha detallat que elements que en ells apareixen representats com escuts, espases, vestimentes o ballestes han permès la seva datació a l'època medieval. Augé ha destacat "presència significativa per la qualitat" de sacs de gemecs, dibuixats sols o portats per joglars o trobadors. La tipologia d'aquest instrument gravat a les roques fa que es puguin datar a partir del segle XIV.

Però el que sí que ha facilitat als arqueòlegs una data fixa és la inscripció, de no més de cinc centímetres de grandària, on s'hi pot llegir: *Aquest any del Senyor 1319 + aquesta creu pètria + s'exposa a la terra. Va fer-la 6 de maig + Pere Arnau sacerdot.* El seu autor podria ser Pere Arnau, que en aquesta època (1335-1369) va ser monjo i va exercir de notari al monestir de Gerri de la Sal.

[intext2]

Gassiot ha explicat que ha quedat palès que entre la majoria de gravats hi ha una "homogeneïtat de temes i tècniques" i per tant, tot indica que els seus autors són pocs. El que no són pocs són els gravats que apareixen per roca, uns 8,4 de mitjana, ha indicat Gassiot.

Ara, amb aquest volum d'informació que han aportat els prop de 4.000 gravats als arqueòlegs es plantegen una sèrie de preguntes com si expliquen algun fet concret; si reflecteixen el clima bèl·lic i de conflictivitat política i social de la zona; si es realitzen per encàrrec d'algun senyor feudal o abat; o si són senzillament una distracció d'algun pastor o potser vassalls locals que havien prestat servei d'host i cavalcada.

Detall d'un dels dibuixos gravats a la pedra localitzats a la Vall d'Àssua. Foto: ACN

Augé ha afirmat que el que sembla "prou clar" és que tenien un coneixement suficient de molts dels elements que es representen i certa familiaritat amb ambients cortesans i nobles. Gassiot ha afegit que ja amb els primers gravats localitzats pels veïns de la Vall d'Àssua es preveia que es tractava d'una troballa "molt gran" però un cop iniciat l'inventari va "desbordar les expectatives inicials". Un inventari que s'ha presentat, aquest dimecres, a la Tribuna d'Arqueologia sota el títol *Paisatges de conflicte i de poder*.

[flaix]295[/flaix]